

Mit ér ma egy magyar klub?

„Ha én egyszer ezt a klubban elmesélem” – fenyegetőzött egykor a germán szappanoperák keljfeljancsija, Thomas Lieven. Aranyköpése világossá tette, hogy Nyugaton a helyzet változatlan, s két világháború ide vagy oda, a kisebb-nagyobb polgári sejtek, szakkörök és szövetségek komoly rangot szereztek határainkon túl. A rendszerváltást követően sokan bíztak benne, hogy nálunk is eljön a civil kezdeményezések aranykora. Nem így történt...

■ Napjainkban a különféle érdekszövetségek, klubok és bélyegszakkörök csupán vegetálnak itthon. Tizenöt „békeév” is kevésnek bizonyult ahhoz, hogy kialakuljon a civil kurázszi. Vannak persze kivételek, de a százalékos arányokat nézve még mindig kevesen érettek a szövetkezésre. Pozsgay Imre amondó: ez idő tájt mindenki a saját pecsenyéjét sütögeti, és magánstratégiákat eszel ki ahelyett, hogy együttműködne másokkal. – Mára a szolidaritás egyfajta szitokszóvá satnyult. Hólt közjogi értelemben

minden adva lenne ahhoz, hogy e téren is előbbre lépünk. Úgy is mondhatnám, amit hajdan szédarabolnak, majd újra összeraktak, az 2004-re atomjaira hullott – értékel a Hazafias Népfront exvezére.

A jelek szerint ebben a kérdésben Pozsgayval egyetért az ősellenzéki **Eörsi István** is. Az író mostanság azon füstölög, milyen esetlenül működik a Magyar Írószövetség. „Hazafiasnak feltüntetett pártpolitikai céllal annyira felduzzasztották a létszámát, hogy még ironikusan sem ékesíthető a szakmai jelzővel, hiszen a tagság jelentékeny része nemcsak írni nem tud, hanem gya-



núm szerint olvasni sem. A szervezet egyetlen értelme, hogy aktív tagjai klikkekbe tömörülve marakodjanak a kevéske konc körül.” Világos beszéd.

Megjegyzem, az írók szövetségéről, illetve más hazai sejtekről szóló kritikákkal valószínűsíthetően azonosulni tudna a nagy nevetetű, Woody Allen is. Korunk Chaplinje ugyanis idestova bő két évtizede a következő felismerésre jutott: „Sosem szeretnék olyan klubhoz tartozni, amelyik engem elfogadna tagnak”. Az életmódkutató Tibori Mária bár érzi a civil kezdeményezések létét, valahol egyetért New York díszpintyével. Mint mondja, a filozófus hajlamú mozimágus nem feltétlenül dekadens, csupán idejekorán felismerte, hogy

– a 20. század közepe óta – egyre nehezebb a markáns személyiségeknek beállni a (liba)sorba. – Kevesen látják be, hogy akkor működőképes egy szervezet, ha annak keretei között – még ha nem is azonos mértékben – egyaránt érvényesülni bír a köz akarat, s az önkarat. Ezt a két tényezőt összehangolni persze emberpróbáló feladat – ismeri el Tibori, de megjegyzi: a közösségek története ősidők óta arról szól, miként juthat bennük/általuk szóhoz akár a legkisebb is.

Pozsgay viszont úgy érzi, Woody Allen arany-

Béke a trabantosoknál

■ Ötszázán tagjai a Trabant-Wartburg Klubnak. Muczán Gábor elnök szerint a hozzájuk csatlakozott honpolgárok egy elismert, mondhatni patinás hobbiutós-csapatba tartoznak, amely már tíz esztendeje működőképes. – Sikerünk titka az lehet, hogy mi mindent fordítva csinálunk, mint a nagyok: pénzt jóformán nem kapunk semmire, viszont izgalmas és élvezetes eseményeket szervezünk újra meg újra. Immár öt éve rendszeresen megrendezzük a kelet-európai járműipar gyöngyszemeinek tavaszi sereg-szemléjét. Ez idén sem marad el: nem sokkal az unió csatlakozást követően újra összejön a népes társaság.

köpése viccnek jó és frapán, ám veszélyes lenne kiindulási alpnak tekinteni azt. Hasonlóképpen vélekedik Szilágyi Mária pszichológus. Rögtönzött analízise alapján „nem szabad egy súlyosan szorongó ember értékítéletét elfogadni”. Márpedig az Oscar-díjas színészszeni vélekedése szerint enyhén „defektes” figura. Szilágyi amúgy maga is klubtag: az Igazságügyi Szakértői Kamara tisztségviselője. – Én azon szerencsések közé tartozom, akik megtalálták helyüket az említett szervezetben. Tudom azonban, hogy nem ez az általános. Persze a hazai civil szféra állapotait nagyban befolyásolja az a tény is, hogy a közép-európai embertípus nehezen aktivizálja magát, ráadásul sosem érzi magát biztonságban, így az állandó változásokra, a rögtönzésekre van berendezkedve. Szem-

ben a jó példaként felemlített angol-szász és francia klubokkal, szövetségekkel, ahol a tradíció mindenek fölött áll. – Ne felejtjük el, hogy a nyugat-európai civil szervezetek némelyike 200 esztendő múltja tekinthet vissza – összegez a pszichológus.

Tibori hozzáfűzi: az sem hat éppen ösztönzően civil szféránkra, hogy társadalmunkban óriásiak az egyenlőtlenségek. – A nemek kapcsolatában, a generációk viszonyában és a munkamegosztás területén is érzékelhető a lemaradás. Ráadásul a mérce nem azonos, s a civil etikett fogalmát alig-alig ismerjük. Ezen felül a régen bevált sportegyesületi forma is a múlté, hiszen hol van már a nevelésben élen járó Újpesti Dózsa, a Budapesti Honvéd vagy a Vasas? Valami tehát elveszett, de a helyébe nem lépett más.

SZABÓ ZOLTÁN ATTILA



Háború az Írószövetségben

■ Háborognak az írók. No nem mindegyikük, csak azok, akik elítélik a gyűlöletbeszédet. A bill akkor borult ki, amikor a Magyar Írószövetség választmányi tagja, Döbrentei Kornél a Tilos Rádió elleni tüntetésen alig titkolta az antiszemita beszéddel hívta fel magára a figyelmet, ám az általa összehordottakra érdemben nem reagált az írók elit klubja.

Azaz nemhogy a kizárása nem került szóba, de még egy ejnyebejnében sem részesült, sőt Kalász Márton elnök Döbrentei mondókáját egy szuverén ember nézeteként értékelte. Ezután **Eörsi István** kérte számon a cinkosságot a szövetségen, majd **Parti Nagy Lajos** és **Nádas Péter** is jelezte nemtetszését. Szavaiknak súlyt adva kiléptek a szervezetből. Nádas a napokban így végszavazott: „nincs különösebb jelentősége a dolognak, mint ahogy annak sem, van-e vagy nincs írószövetség, hiszen nem több egy sóhivatalnál...”